21 Ιουλίου 2019

Μια σημαντική ανακάλυψη από τον Κύπριο φιλόλογο-μελετητή Κυριάκο Ιωάννου

/ Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός

Άλλος είναι ο Κιόρογλου και άλλος ο Κάρκογλου της «9ης Ιουλίου…» του Βασίλη Μιχαηλίδη.

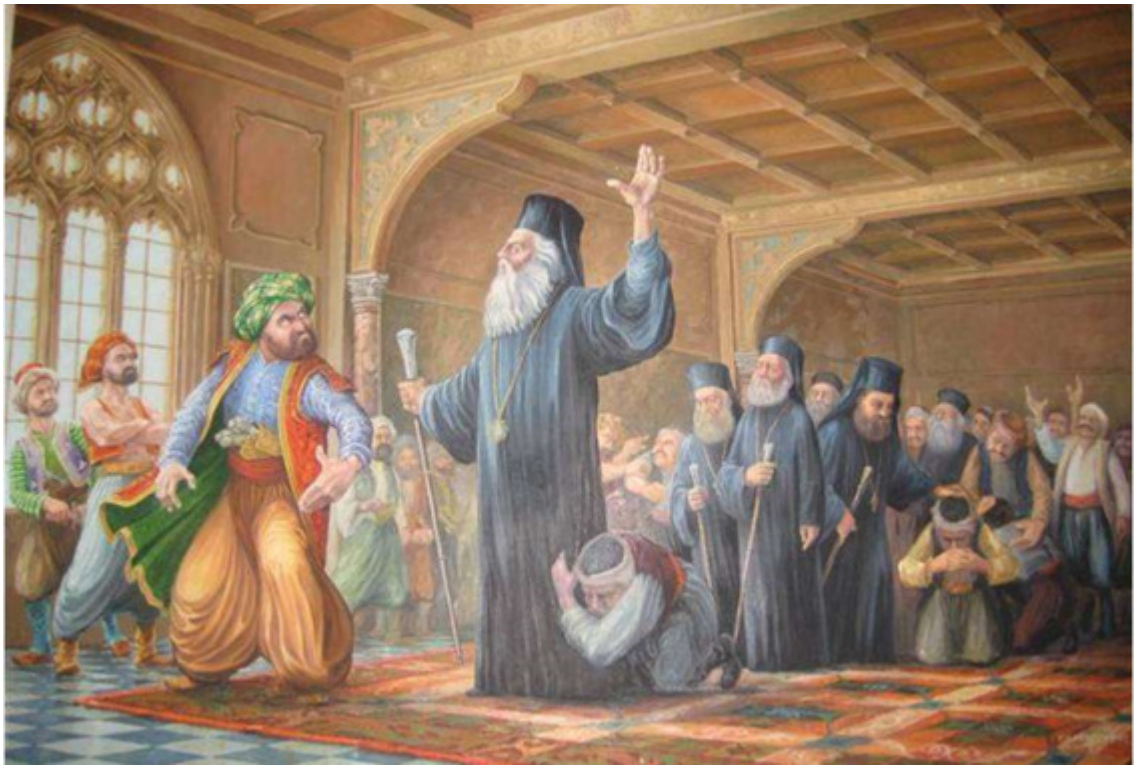

Πιο κάτω αυτούσια η ανάρτηση του Δρ. Κυριάκου Ιωάννου:

Όλοι γνωρίζουμε τον καλοσυνάτο Κιόρογλου (Köroğlu), ο οποίος, σύμφωνα με το γνωστότατο ποίημα «Η 9η Ιουλίου…» του Βασίλη Μιχαηλίδη, προσπάθησε να γλιτώσει τον αρχιεπίσκοπο Κυπριανό από τη θανατική καταδίκη. Σε μία περίπτωση, μάλιστα, ο συγκεκριμένος αξιωματούχος δεν δίστασε να θέσει σε κίνδυνο ακόμη και τη ζωή του ίδιου του γιου του προκειμένου να πείσει τον αρχιεπίσκοπο να δραπετεύσει. Επομένως, δικαίως ο ποιητής-αφηγητής διαπιστώνει ότι ο Κιόρογλου είναι «με καλόν γάλαν βυζασμένος».

Ωστόσο, στην τελευταία εμφάνισή του στο ποίημα (στ. 481-486), ανατρέπονται τα πάντα, αφού ο Κιόρογλου αλλάζει προσωπείο, μετατρέπεται σε έναν μουσουλμάνο που διάκειται εχθρικά προς τους Ελληνοκυπρίους και εισηγείται στον Οθωμανό διοικητή της Κύπρου, τον Κιουτσούκ Μεχμέτ (Küçük Mehmet), τα εξής:

«Τότες λαλεί ο Κκιόρογλους: “Τούτον, τους δεσποτάες,

φοούμαι μέν τζαι φέρει μας ’νεκατωσιάν στην χώραν,

μέν τζ’ αναδόξει τους Ρωμιούς, τζ’ ’εννά ’χουμεν πελάες·

να βάλουμεν κόλια πολλά, τζαι θέμι ’πού τα τώρα,

μπορεί να δισπιρκάσουσιν τζαι να ’νεκατωθούσιν·

σαν δουν τα κόλια μας πολλά, τότε ’εννα φοηθούσιν”».

\Στους παραπάνω στίχους παρατηρούμε, με έκπληξη, ότι ο Κιόρογλου προτείνει στον Οθωμανό διοικητή να αυξήσουν τις περιπολίες και τις φρουρές τους προκειμένου να προλάβουν ενδεχόμενο ξεσηκωμό των Ελληνοκυπρίων! Αλήθεια, τί γίνεται εδώ; Γιατί ο ποιητής βάζει στο στόμα του Κιόρογλου τέτοια λόγια, τα οποία είναι ξεκάθαρο ότι έρχονται σε πλήρη αντίθεση με όλες τις προηγούμενες ενέργειές του; Πρόκειται για σκόπιμη επιλογή του ποιητή ή, μήπως, έχει συμβεί κάτι άλλο; Πάντως, είναι σαφές ότι, σε όλες τις έως τώρα εκδοτικές δοκιμές του ποιήματος, στον στ. 481 αναφέρεται το όνομα του Κιόρογλου.

Η αλήθεια όμως είναι ότι στην πολύτιμη χειρόγραφη μορφή του ποιήματος, η οποία είναι θεωρημένη από τον ίδιο τον Βασίλη Μιχαηλίδη, και, επομένως, προσλαμβάνει την αξία ιδιόχειρου χειρογράφου, δεν αναφέρεται το όνομα του Κιόρογλου αλλά το όνομα κάποιου Κάρκογλου (Garkoğlu), ο οποίος υποθέτουμε ότι είναι ένας από τους Οθωμανούς αξιωματούχους που συμμετείχαν στο «μετζιλίσιν» του Ιουλίου του 1821. Ωστόσο, κανείς έως τώρα δεν έχει προσέξει το όνομα αυτό, με αποτέλεσμα τη διαιώνιση ενός λάθους το οποίο, κακά τα ψέματα, αποσυναρμολογούσε για δεκαετίες ολόκληρες τη θετική εικόνα που ήθελε να δημιουργήσει ο ποιητής για τον καλοσυνάτο Κιόρογλου. Ποιος είναι όμως αυτός ο Κάρκογλου; Έχει εντοπιστεί το όνομά του σε κάποια οθωμανική πηγή (έγγραφα, ιστοριογραφικά έργα, οθωμανολογικές εργασίες κτλ.); Για να δούμε…

Πολύ περισσότερα για το θέμα αυτό βλ. στα εξής δημοσιεύματα:

– Κ. Ιωάννου, «Ολοκληρωμένη δημοσίευση του “[Κόσμε σκληρέ…]” και δυο παρατηρήσεις για την “9η Ιουλίου…” του Β. Μιχαηλίδη», Μικροφιλολογικά 34 (Φθινόπωρο 2013) 11-17.

– Κ. Ιωάννου, «Εκδοτικές πρακτικές στο ποίημα «Η 9η Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσίᾳ (Κύπρου)» του Βασίλη Μιχαηλίδη: Μερικές πρώτες παρατηρήσεις», στον τόμο «Η εκδοτική των κειμένων της νεοελληνικής γραμματείας. Ημερίδα αφιερωμένη στη μνήμη της Ε. Παχίνη-Τσαντσάνογλου και του Γ. Π. Σαββίδη, Θεσσαλονίκη, 27.4.2015», Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών [Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη], 2016, σσ. 81-98.

– Λ. Παπαλεοντίου, «Ο Κάρκογλους στο χειρόγραφο της “9ης Ιουλίου…” του Β. Μιχαηλίδη», Μικροφιλολογικά 41 (Άνοιξη 2017) 13-15.

Πηγή: **city.sigmalive.com**